

АКАДЕМІЯ НАУК
УКРАЇНСЬКОЇ РАДЯНСЬКОЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ РЕСПУБЛІКИ

ІНСТИТУТ АРХЕОЛОГІЇ

АРХЕОЛОГІЯ

ВИДАВНИЦТВО АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНСЬКОЇ РСР
КИЇВ 1947

АРХЕОЛОГІЯ

ACADEMIE DES SCIENCES DE LA RSS D'UKRAINE
L'INSTITUT D'ARCHEOLOGIE

ARCHEOLOGIE

I

EDITION DE L'ACADEMIE DES SCIENCES DE LA RSS, D'UKRAINE
KYJIV - 1947

АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНСЬКОЇ РСР
ІНСТИТУТ АРХЕОЛОГІЇ

АРХЕОЛОГІЯ

I

ВИДАВНИЦТВО АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНСЬКОЇ РСР
КИЇВ — 1947

Редакційна колегія
Дійсний член АН УРСР П. Фіменко
(відповідальний редактор)
Член-кореспондент АН УРСР Л. Славін
М. Рудинський.

Sous la direction de P. Jefimenko,
Membre de l'Académie
Redacteurs: P. Jefimenko, Membre de l'Académie
L. Slavin, Membre Correspondant de l'Académie
M. Rudyns'kyj.

Археология
(на украинском языке)

Коректор В. І. Кривоший.

Техред Н. Й. Муснік.

БФ 00325. Замовл. № 199. Тираж 1500 + 115 прим. Формат паперу 84 x 112. Друк.
14,5 арк. Облік. видавничих аркушів 11,3. Знаків в друк. аркуш. 32.000. Здано до
виробництва 15/V - 1946. Підписано до друку 14/I - 1947. Ціна книги 25 крб.

Друкарня Видавництва АН УРСР, Львів вул. В. Стефаника, 11.

Цим томом „Археології“ Інститут археології Академії наук УРСР відновлює видання своїх праць, які були перервані через віроломний напад гітлерівської Німеччини на Радянський Союз.

За короткий час, що минув після перемоги над гітлерівською Німеччиною й імперіалістичною Японією, трудящі Радянської Країни розгорнули величезну роботу над відбудовою й далішим розвитком нашої промисловості, сільського господарства, культурних установ. В областях, що були тимчасово окуповані гітлерівськими військами, в тому числі й в Українській Радянській Соціалістичній Республіці, один за одним стають до ладу відбудовані після фашистського хазяйнування тут фабрики, заводи, шахти, домни, електростанції, лікарні, школи, вузи й наукові заклади.

Разом з усіма трудящими нашої країни радянські вчені з величезним захопленням взялись до відбудови й дальшого розгортання наукових закладів і дослідницьких праць. Радянські вчені натхнені тим високим довір'ям і увагою, які виявляють до них більшовицька партія, Радянський Уряд, наш любимий вождь товариш Сталін. „Я не сумніваюся, — сказав товариш Сталін у своїй промові перед виборцями 9 лютого 1946 р., — що коли подамо належну допомогу нашим вченим, вони зуміють не тільки догнати, але й перевершити в найближчий час досягнення науки за межами нашої країни“. Радянські вчені зроблять все, що в їх силах, для того, щоб виконати цю вказівку товариша Сталіна.

Перед усією радянською історичною наукою й зокрема перед археологією стоять відповідальні завдання. Озброєні марксистсько-ленінською методологією історичного дослідження, археологи Української РСР ставлять своїм завданням розвивати археологічні дослідження на Україні, внести свій вклад у вивчення стародавніх періодів історії людства, особливо стародавнього населення території нашої Батьківщини.

Археологи Української РСР дуже добре усвідомлюють, що вони можуть і повинні багато чого зробити в напрямку польового й дослідницького вивчення стародавньої історії й культури східних слов'ян, проблеми походження східних слов'ян і їх державності, проблеми спадковості між культурою східних слов'ян і культурою скіфів і сарматів, а через них з культурою і стародавнішого землеробського населення нашої території.

Разом з тим нам треба повсякчас мати на увазі завдання викриття буржуазних, націоналістичних і всяких інших перекручень у галузі історичної науки, зокрема — в галузі археології.

Археологи УРСР розуміють, що для того, щоб виконати ці завдання, треба, щоб польові експедиційні роботи над добуванням і дослідженням речових пам'яток минулого, що дедалі поширюються, були підпорядковані зазначеним вище найактуальнішим проблемам історії нашої старовини, передбаченим у п'ятирічному плані відбудови й розвитку народного господарства СРСР на 1946—1950 рр.

Археологи Української РСР, як і всі трудящі й уся інтелігенція Радянського Союзу, працюватимуть, не покладаючи рук, і виправдають сподіванки нашої Батьківщини, висловлені в першотравневому наказі товариша Сталіна в 1946 р.: „Можна сподіватися, що радянські люди на чолі з комуністичною партією, не пошкодують сил і праці, для того, щоб не тільки виконати, але й перевиконати нову п'ятирічку“.

З М І С Т

I. СТАТТІ І РОЗСЛІДИ

М. Рудинський. (Київ). Пушкарівський палеолітичний постій і його місце в українському палеоліті	7
Б. Граков. (Москва). Чи мала Ольвія торговельні зносини з Поволжям і Приураллям в архаїчну та класичну епохи?	23
М. Болтенко. (Одеса). Стародавня руська Березань	39
Б. Рибаків. (Москва). Іменні написи XII ст. в Київському Софійському соборі	53

II. З ІСТОРІЇ АРХЕОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Л. Славін. (Київ). 25 років археологічних досліджень Академії наук УРСР	65
П. Борисковський. (Ленінград). Огляд історії вивчення палеоліту України	85

III. ЗВІТИ І ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО АРХЕОЛОГІЧНІ РОЗКОПИНИ

І. Самойловський. (Київ). Корчоватський могильник	101
М. Смішко. (Львів). Селище доби полів поховань у Вікнинах Великих	111
П. Третьяков. (Ленінград). Стародавні слов'янські городища у верхній течії Ворскла	123
Розкопи в Києві на горі Кисілівці в 1940 р. (з матеріалів наукового архіву Ін-ту археології АН УРСР)	141

IV. ПУБЛІКАЦІЯ ПАМ'ЯТОК

В. Блаватський. (Москва). Поліхромна ойнохоя з Ольвії	153
Ф. Штітельман. (Київ). Дві ливарні форми для бронзових наконечників стріл із збірки Київського Історичного Музею	161
К. Маєвський. (Польща). Античні бронзи у Львівських збірках	165

V. ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО АРХЕОЛОГІЧНІ ЗНАХІДКИ

М. Макаревич. (Київ). Випадкові знахідки в с. Раковичах Радомиського району Житомирської області	175
Ф. Копилов. (Київ). Ще одна знахідка фарби трипільських ганчарів	179

VI ХРОНІКА

Є. Дзбановський. Інститут Археології АН УРСР в 1944 р.	183
М. Смішко. Львівський Відділ Інституту Археології АН УРСР в 1944 р.	187
С. Одинцова. Археологічні пам'ятки Ізюмщини	190
Б. Граков. Нікопольська експедиція	191
Л. Славін. Стан Ольвійського заповідника Академії наук УРСР	192
Є. Махно. Вивчення культури полів поховань	195
Д. Бліфельд. Сучасний стан археологічних і архітектурних пам'яток Чернігова	197

TABLE DES MATIÈRES

Rudyns'kyj M. Le gisement paléolithique à Puškari et sa place dans le paléolithique d'Ukraine	20
Grakov B. Relations commerciales entre Olbia et les régions du Volga et de l'Oural	37
Boltenko M. L'ancienne Beresan' russe	50
Rybakov B. Les inscriptions du XII siècle dans la cathédrale de S-te Sophie à Kyjiv	64
Slavin L. Vingt cinq ans d'investigations archéologiques de l'Académie des Sciences de la RSS d'Ukraine	82
Boriskovskij P. Aperçu historique des études sur le paléolithique de l'Ukraine	98
Samojlovs'kyj I. La nécropole de Korčovate	109
Smiško M. La station de l'époque des champs d'urnes funéraires près de Viknyny Velyki	122
Tretjakov P. Encintes slaves dans la région de haut Vorsklo	140
Les fouilles à Kyjiv sur la colline Kysilivka en 1940	150
Blavatskij V. L'oenoché d'Olbia	160
Štitelman F. Moules des pointes de flèche en bronze	164
Majewski K. Quelques bronzes antiques du Musée Universitaire de Lviv	173
Makarevyč M. Trouvailles préhistoriques au village Rakovyči	177
Kopylov F. Nouvelle trouvaille des couleurs des potiers Trypilliens	181

CHRONIQUE

E. Džbanovs'kyj. L'Institut d'archéologie en 1944	183
M. Smiško. Section de l'Institut d'archéologie à Lviv	187
S. Odincova. Monuments archéologiques à l'arrondissement Izjum, départ. de Charkiv	190
B. Grakov. L'expédition de Nikopol'	191
L. Slavin. L'état actuel de lieu des fouilles à Olbia	192
E. Machno. L'étude de la culture dite „des champs d'urnes funéraires“	195
D. Blifeld. Monuments archéologiques de Černihiv	197